

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Tolkien i historia. Tworzenie czy odtwarzanie przeszłości?**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-TiH-TcOP-01wm2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): fakultatywny – wykład monograficzny
4. Kierunek studiów: historia
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I-III
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **30 h W**
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia:
prof. UAM dr hab. Igor Kraszewski – igor.kraszewski@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:
 - przybliżenie warsztatu historyka przez poznawanie metody pisarskiej J.R.R. Tolkiena;
 - poznanie relacji między światem stworzonym i stwarzanym (koncepcja subkrecji);
 - rozumienie funkcji przeszłości w narracji historycznej i literackiej.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): znajomość dzieł J.R.R. Tolkiena (mile widziana ich znajomość w oryginale).
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
EU_01	zna i rozumie w stopniu zaawansowanym twórczość J.R.R. Tolkiena, jej konteksty historyczne i specyficzną terminologię warsztatu pisarza;	K_W01, K_W02
EU_02	zna główne problemy badań nad twórczością literacką (na przykładzie J.R.R. Tolkiena) i rozumie ich przydatność w pracy badawczej historyka;	K_W04, K_U03, K_U05
EU_03	rozpoznaje i umie opisać funkcje przeszłości w następujących wydarzeniach, zarówno świata przedstawionego (narracji literackiej), jak rzeczywistego (narracji historycznej);	K_W06, K_W09
EU_04	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę tekstów literackich traktowanych jako źródła historyczne, dobierając właściwe historii i badaniom literackim metody;	K_U07, K_K01
EU_05	umie wyszukać i selekcionować informacje i teksty potrzebne do pełnego zrozumienia twórczości J.R.R. Tolkiena i jej kontekstów historycznych (także obcojęzyczne, genealogiczne, kartograficzne itp.);	K_U08
EU_06	jest gotów do krytycznej oceny złożonych źródeł dawnej i współczesnej kultury oraz szanowania wieloaspektowej tradycji intelektualnej.	K_K02, K_K03

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu:

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Twórczość J.R.R. Tolkiena i jej konteksty historyczne.	EU_01 – 02, EU_05
Zależności między narracją literacką a historyczną.	EU_02 – 04
Rola przeszłości aktualizowanej w świecie rzeczywistym i literackim.	EU_02 – 03, EU_06
Warsztatowe aspekty pracy literackiej i naukowej nad narracją o przeszłości w twórczości J.R.R. Tolkiena.	EU_02, EU_04
Rozumienie przeszłości i jej przejawy w świecie przedstawionym J.R.R. Tolkiena.	EU_03

5. Zalecana literatura:

a. Teksty Tolkiena

Legendarium Śródziemia

Tłumaczenia polskie:

J.R.R. Tolkien, *Silmarillion*, tłum. Maria Skibniewska, Warszawa 2006;
 J.R.R. Tolkien, *Dzieci Hurina*, tłum. A. Sylwanowicz, Warszawa 2007;
 J.R.R. Tolkien, *Niedokończone opowieści [Opowieść o Tuorze i jego przybyciu do Gondolinu, Opowieść o dzieciach Hurina, Opis wyspy Numenor, Aldarion i Erendis, Dynastia Elrosa: królowie Numenoru, Historia Galadrieli i Celeborna, Klęska na polach Gladden, Cirion i Eorl: przyjaźń Gondoru z Rohanem, Wyprawa do Ereboru, Poszukiwanie Pierścienia, Bitwy u brodów na Isenie, Druedainowie, Istari, Palantiry]*, tłum. R. Kot, Warszawa 2005;
 J.R.R. Tolkien, *Księga zaginionych opowieści*, tłum. Magda Pietrzak-Merta, Warszawa 1995;
 J.R.R. Tolkien, *Ostatnie legendy Śródziemia*, tłum. Magda Pietrzak-Merta, Warszawa 1996.
 Ostatnie dwie pozycje ukazały się w trzypięciotomowym wydaniu *Księgi zaginionych opowieści*, tłum. Radosław Kot, Warszawa 1998.

Wersja oryginalna:

J.R.R. Tolkien, *The Lord of the Rings*, HarperCollinsPublishers, London 2007 (na podstawie jubileuszowej edycji z 2004 r. – może być któreś z późniejszych wydań opartych na tejże edycji).

Inne pisma:

J.R.R. Tolkien, *Gospodarz Giles z Ham. Przygody Toma Bombadila*, tłum. C. Frąc (Gospodarz) i A. Jagiełowicz (Przygody), Warszawa 2002;
 J.R.R. Tolkien, *Listy*, red. H. Carpenter, tłum. A. Sylwanowicz, Poznań 2000;
 J.R.R. Tolkien, *Upadek króla Artura*, tłum. K. Staniewska, A. Sylwanowicz, Warszawa 2013;
 J.R.R. Tolkien, *Opowieść o Kullervo*, red. V. Flieger, Warszawa 2016;
 J.R.R. Tolkien, *Drzewo i liść oraz Mythopoeia*, tłum. J. Kokot, J.Z. Lichański, K. Sokołowski, Poznań 1998 (zawiera teksty: *O baśniach*, *Liść, drzewo Niggle'a* oraz *Mythopoeię*);
 J.R.R. Tolkien, *Opowieści z Niebezpiecznego Królestwa*, tłum. A. Sylwanowicz (*Wstęp i Postowie*), P. Braiter (*Łazikanty*), C. Frąc (*Gospodarz Giles z Ham, Kowal z Przylesia Większego*), A. Jagiełowicz (*Przygody Toma Bombadila*), K. Sokołowski (*Liść, dzieło Niggle'a*), J. Kokot (*O baśniach*), Warszawa 2008.

b. Opracowania

Opracowania dotyczące twórczości i biografii Tolkiena:

Humphrey Carpenter, *J.R.R. Tolkien. Biografia. Jakim człowiekiem był twórca Hobbita i Władcy Pierścieni*, tłum. Agnieszka Sylwanowicz, Warszawa 2016;
 Humphrey Carpenter, *Inklingowie. C.S. Lewis, J.R.R. Tolkien, Charles Williams i ich przyjaciele*, tłum. Zbigniew A. Królicki, Kraków 1999;

Karen W. Fonstad, *Atlas Śródziemia. Przewodnik po świecie Tolkiena*, tłum. Tadeusz A. Olszański, Warszawa 2007;
 Robert Foster, *Encyklopedia Śródziemia*, tłum. Andrzej Kowalski, Tadeusz A. Olszański, Agnieszka Sylwanowicz, Warszawa 2003;
 Paolo Gulisano, *Tolkien. Mit i fascja*, tłum. A. Kuciak, Poznań 2002;
 J.R.R. Tolkien. *Recepcja polska*, red. Jakub Z. Lichański, Warszawa 1996;
 Michael W. Perry, *Klucz do Tolkiena. Chronologia i komentarz do Władcy Pierścieni*, tłum. Ryszard Derdziński, Warszawa 2004;
 Tom A. Shippey, *J.R.R. Tolkien. Pisarz stulecia*, tłum. Joanna Kokot, Poznań 2004;
Tolkien. Mit, historia i literatura. Eseje i studia, red. Z. Kopeć, Przemysław Matusik, Maciej Michalski, Poznań 2016;
Tolkien. Między Literaturą a Filmem. Kulturowe aspekty ekranizacji prozy J.R.R. Tolkiena. Eseje i studia, red. Maciej Michalski i Emilia Kledzik, Poznań 2018;
Tolkien. Księga pamiątkowa. Studia o spuściźnie literackiej, red. Joseph Pearce, tłum. Joanna Kokot, Poznań 2003.

Inspiracje Tolkiena (wydania tekstów źródłowych i przeróbek):

Dzieje Tristana i Izoldy, oprac. J. Bédier, tłum. T. Żeleński-Boy, Madrid 1999;
Edda poetycka, tłum. A. Załuska-Strömberg, Wrocław 1986;
 Roger L. Green, *Mity skandynawskie*, tłum. Z.A. Królicki, Poznań 2017;
Kalewala, tłum. J. Litwiniuk, Warszawa 1998 (seria *Bibliotheca Mundi*);
Opowieści okrągłego stołu, oprac. J. Boulanger, tłum. K. Dolatowska, T. Komendant, Warszawa 1987;
Pieśń o Nibelungach, tłum. A. Lam, Warszawa 2009;
 Artur Szrejter, *Mitologia germańska. Opowieści o bogach mroźnej północy*, Gdańsk 2006;
Tristan i Izolda, tłum. J. Gorecka-Kalita, Wrocław 2006 (seria BN ze starofrancuskiego);
 Wilhelm z Lorris i Jan z Meun, *Powieść o Róży*, tłum. M. Frankowska-Terlecka i T. Giermak-Zielińska, Warszawa 1997.

Opracowania i słowniki mitologiczne:

B. Bednarek, *Epos europejski*, Wrocław 2001;
 Andrzej M. Kempniński, *Ilustrowany leksykon mitologii wikingów*, Poznań 2003;
 Andrzej M. Kempniński, *Encyklopedia mitologii ludów indoeuropejskich*, Poznań 2001;
 D. Adams Leeming, M. Adams Leeming, *Mity o stworzeniu świata i ludzi. Przegląd encyklopedyczny*, tłum. A. Zakrzewicz, red. A.M. Kempniński, Olsztyn 1999.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne):

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka)	

decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne):

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	EU_01	EU_02	EU_03	EU_04	EU_05	EU_06
Egzamin pisemny	x	x	x	x	x	x
Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
Praca semestralna – naukowa (z aparatem krytycznym)	x	x	x	x	x	x

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS:

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	5
	Czytanie wskazanej literatury	5
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	10
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): student bardzo dobrze opanował wymagany materiał, potrafi go naukowo opisać, wzbogacić o dalsze poszukiwania własne i samodzielnie umieścić w inspirujących ujęciach problemowych;

dobry plus (+db; 4,5): student dobrze opanował wymagany materiał, potrafi go naukowo opisać i samodzielnie umieścić w inspirujących ujęciach problemowych;

dobry (db; 4,0): student dobrze opanował wymagany materiał, potrafi go naukowo opisać i umieścić w poprawnych ujęciach problemowych;

dostateczny plus (+dst; 3,5): student wystarczająco opanował wymagany materiał, potrafi go dostatecznie naukowo opisać i wykorzystać do dalszej pracy;

dostateczny (dst; 3,0): student wystarczająco opanował wymagany materiał, potrafi go dostatecznie naukowo opisać;

niedostateczny (ndst; 2,0): student niewystarczająco opanował wymagany materiał, nie potrafi go poprawnie naukowo opisać.